

ISSN (Print) 2616-7174
ISSN (Online) 2663-2500

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің

ХАБАРШЫСЫ

BULLETIN

of L.N. Gumilyov
Eurasian National University

ВЕСТНИК

Евразийского национального
университета имени Л.Н. Гумилева

ЖУРНАЛИСТИКА сериясы
JOURNALISM Series

Серия **ЖУРНАЛИСТИКА**

№4(129)/2019

1995 жылдан бастап шығады
Founded in 1995
Издается с 1995 года

Жылына 4 рет шығады
Published 4 times a year
Выходит 4 раза в год

Нұр-Сұлтан, 2019
Nur-Sultan, 2019
Нур-Султан, 2019

Бас редакторы **Қайрат Сак**
филология ғылымдарының кандидаты, профессор (Қазақстан)

Бас редактордың орынбасары **Серік Тахан** *филол. ғылымдарының докторы, проф. (Қазақстан)*
Бас редактордың орынбасары **Гүлнар Кендірбай** *PhD (АҚШ)*

Редакция алқасы

Алдабергенов Қырықбай	т. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Асанов Қойлыбай	ф. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Әбдіманов Өмірхан	ф. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Әбішева Вера	ф. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Әшірбекова Гүлмира	ф.ғ.к., доцент (Қазақстан)
Браун Михаил	PhD, проф. (АҚШ)
Дзялошинский Иосиф	ф. ғ. д., проф. (Ресей)
Жақып Бауыржан	ф. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Жусупова Алматы	ф.ғ.к., доцент (Қазақстан)
Ирназаров Кудрат	т. ғ. д., проф. (Өзбекстан)
Корконосенко Сергей	саяси ғ. д., проф. (Ресей)
Қара Әбдіуақп	т. ғ. д., проф. (Түркия)
Қозыбаев Сағымбай	т. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Лебедева Татьяна	ф. ғ. д., проф. (Франция)
Нұртазина Роза	саяси ғ. д., проф. (Қазақстан)
Омашев Намазалы	ф. ғ. д., проф. (Қазақстан)
Ризун Владимир	ф. ғ. д. проф. (Украина)
Саид Агил бин Шех	PhD, проф. (Малайзия)
Саудбай Мадияр	PhD, проф. (Қазақстан)
Сердәлі Бекжігіт	ф. ғ. к., проф. м.а. (Қазақстан)
Есдәулетов Айтмұханбет	ф.ғ.канд., доцент (Қазақстан)
Тоқтағазин Мұратбек	ф. ғ. к., проф. м.а. (Қазақстан)
Халилов Әбдіғани	PhD, проф. (Қырғызстан)
Ченгел Хулия Касапоғлы	PhD, проф. (Түркия)
Шайхитдинова Светлана	филос.ғ.д., проф. (Ресей)
Шалахметов Ғаділбек	Халықаралық Еуразиялық телевидение және радио академиясының академигі (Қазақстан)
Шестеркина Людмила	ф. ғ. д., проф. (Ресей)
Шульцман Петр	өнертану ғ. к., доцент (Қазақстан)

Жауапты редактор, компьютерде беттеген: Илияс Құрманғалиев

Жауапты хатшы: Гүлжазира Ертасова

Редакцияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Нұр-Сұлтан қ., Қ.Сәтбаев к-сі, 2, 402 каб.

Тел.: +7(7172) 709-500 (ішкі 31413) E-mail: vest_journalism@enu.kz

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысы. ЖУРНАЛИСТИКА сериясы
Меншіктенуші: ҚР БжҒМ «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті» ШЖҚ РМК.
ҚР Ақпарат және коммуникациялар министрлігінде 27. 03. 2018 ж. №16995-Ж тіркеу куәлігімен тіркелген.
Мерзімділігі: жылына 4 рет. Тиражы: 25 дана.
Типографияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Нұр-Сұлтан қ., Қажымұқан к-сі, 13/1,
тел.: +7(7172) 709-500 (ішкі 31413)

© Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті

Editor-in-Chief **Kairat Sak**
Candidate of Philology, Professor (Kazakhstan)

Deputy Editor-in-Chief **Serik Takhan** *Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)*
Deputy Editor-in-Chief **Gulnar Kendirbai** *PhD, Professor (USA)*

Editorial board

Aldabergenov Kyrykbai	Doctor of Historical Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Asanov Koilybay	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
Abdimanov Omirkhan	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
Abisheva Vera	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
Ashirbekova Gulmira	Candidate of Philology, Assoc. Prof. (Kazakhstan)
Brown Michael	PhD, Prof. (USA)
Dzyaloshinski Iosif	Doctor of Philology, Prof. (Russia)
Jakyp Baurjan	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
Zhussupova Almatay	Candidate of Philology, Assoc. Prof. (Kazakhstan)
Irnazarov Kudrat	Candidate of Philology, Assoc. Prof. (Uzbekistan)
Korkonosenko Sergei	Doctor of Political Sciences, Prof. (Russia)
Kara Abdulvahap	Doctor of Historical Sciences, Prof. (Turkey)
Kozybayev Sagymbai	Doctor of Historical Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Lebedeva Tatiana	Doctor of Philology, Prof. (France)
Nurtazina Roza	Doctor of Political Sciences, Prof. (Kazakhstan)
Omashev Namazaly	Doctor of Philology, Prof. (Kazakhstan)
Rizun Volodymyr	Doctor of Philology, Prof. (Ukraine)
Syed Agil bin Shekh	PhD, Prof. (Malaysia)
Saubayev Madiyar	PhD, Prof. (Kazakhstan)
Bekzhigit Serdaly	Candidate of Philology, Assoc. Prof. (Kazakhstan)
Yesdauletov Aitmukhanbet	Candidate of Philology, Associate Prof. (Kazakhstan)
Toktagazin Muratbek	Candidate of Philology, Assoc. Prof. (Kazakhstan)
Khalilov Abdygani	PhD, Prof. (Kyrgyzstan)
Çengel Hülya Kasapoglu	PhD, Prof. (Turkey)
Shaikhitdinova Svetlana	Doctor of Philosophy, Prof. (Russia)
Shalakhmetov Ghadilbek	Academician of the International Eurasian Academy of Television and Radio (Kazakhstan)
Shesterkina Ludmila	Doctor of Philology, Prof. (Russia)
Shultsman Petr	Candidate of Art, Assoc. Prof. (Russia)

Executive editor, computer layout: Ilyas Kurmangalyev

Executive Secretary: Guljazira Yertasova

Editorial address: 2, K. Satpayev str., of. 402, Nur-Sultan, Kazakhstan, 010008

Tel.: +7(7172) 709-500 (ext. 31413) E-mail: vest_journalism@enu.kz

Bulletin of L.N. Gumilyov Eurasian National University. JOURNALISM Series

Owner: Republican State Enterprise in the capacity off economic conduct «L.N. Gumilyov Eurasian National University», Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan.

Registered by Ministry of Information and Communication of the Republic of Kazakhstan.

Registration certificate No 16995-Ж from 27.03. 2018.

Periodicity: 4 times a year Circulation: 25 copies

Address of printing house: 13/1, Kazhimukan str., Nur-Sultan, Kazakhstan 010008; tel.: +7(7172) 709-500 (ext.31413)

Главный редактор: **Кайрат Сак**
кандидат филологических наук, профессор (Казахстан)

Зам. главного редактора: **Серик Тахан** доктор филологических наук, проф. (Казахстан)
Зам. главного редактора: **Гульнар Кендирбай PhD** (США)

Редакционная коллегия

Алдабергенов Кырыкбай	д. ист. н., проф. (Казахстан)
Асанов Койлыбай	д. ф. н., проф. (Казахстан)
Абдиманов Омирхан	д. ф. н., проф. (Казахстан)
Абишева Вера	д. ф. н., проф. (Казахстан)
Аширбекова Гульмира	к. ф. н., доцент (Казахстан)
Браун Михаил	PhD, проф. (США)
Дзялошинский Иосиф	д. ф. н., проф. (Россия)
Жакып Бауыржан	д. ф. н., проф. (Казахстан)
Жусупова Алматай	к. ф. н., доцент (Казахстан)
Ирназаров Кудрат	д. ист. н., проф. (Узбекистан)
Корконосенко Сергей	д. полит. н., проф. (Россия)
Кара Абдиуакап	д. ист. н., проф. (Турция)
Козыбаев Сагимбай	д. ист. н., проф. (Казахстан)
Лебедева Татьяна	д. ф. н., проф. (Франция)
Нуртазина Роза	д. полит. н., проф. (Казахстан)
Омашев Намазалы	д. ф. н., проф. (Казахстан)
Ризун Владимир	д. ф. н., проф. (Украина)
Саид Агил бин Шех	PhD, проф. (Малайзия)
Саудбай Мадияр	PhD, проф. (Казахстан)
Сердали Бекжигит	к. ф. н., асс. проф. (Казахстан)
Есдаулетов Айтмуханбет	к.ф.н., доцент (Казахстан)
Токтагазин Муратбек	к. ф. н., асс. проф. (Казахстан)
Халилов Абдигани	PhD, проф. (Киргизстан)
Ченгел Хулия Касапоглу	PhD, проф. (Турция)
Шайхитдинова Светлана	д. филос. н., проф. (Россия)
Шалахметов Гадильбек	академик Международной Евразийской академии телевидения и радио (Казахстан)
Шестеркина Людмила	д.ф.н., проф. (Россия)
Шульцман Петр	к. искусств. н., доцент (Казахстан)

Ответственный редактор, компьютерная верстка: Ильяс Курмангалиев

Ответственный секретарь: Гульжазира Ертасова

Адрес редакции: 010008, Казахстан, г. Нур-Султан, ул. К.Сатпаева, 2, каб. 402

Тел.: (7172) 709-500 (вн. 31413) E-mail: vest_journalism@enu.kz

Вестник Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева. Серия ЖУРНАЛИСТИКА

Собственник: РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК.

Зарегистрирован Министерством информации и коммуникаций РК под номером №16995-Ж от 27. 03. 2018 г.

Периодичность: 4 раза в год

Тираж: 25 экземпляров.

Адрес типографии: 010008, Казахстан, г. Нур-Султан, ул. Кажымукана, 13/1, тел.: (7172) 709-500 (вн.31413)

Мазмұны

ЖУРНАЛИСТИКА ТАРИХЫ

Баткеева Б.Т. Қошке Кемеңгеров көсемсөзінің сыншылық ерекшеліктері **8-13**

ӘЛЕМ ЖУРНАЛИСТИКАСЫ

Текенова Ә.М. Расталмаған ақпаратты құқықтық реттеу: әлемдік және отандық тәжірибесі **14-21**

БАҚ ЖӘНЕ ҚОҒАМ

Жұманбекова Н.З., Рыспаева Д.С. Әлеуметтік желілерде «мәдениет» түсінігін жүзеге асырудың тілдік ерекшеліктері **22-31**

Маркабаева Г.Т., Жусупова А.М., Султанбаева Г.С. Қазақ тілді БАҚ: аудитория талғамы контексінде **32-38**

Тергембаева К.І. Экстремалды жағдайдағы бұқаралық ақпарат құралдарының рөлі **39-45**

Тулебаева С. Медиабілім берудің теориялық негіздері мен мәселелері **46-51**

Раджабов А.Р. Қоғамдық пікір БАҚ-тың әлеуметтік сұранымының индикаторы ретінде **52-59**

ТЕЛЕРАДИОЖУРНАЛИСТИКА

Алдабергенова Ж.Ж. Телевизиялық таңғы бағдарламалардың форматтық ерекшеліктері **60-64**

ЖАҢА МЕДИА

Есенбекова Ұ.М. Трансмедиалық жобаларды жоспарлау мен монетизациялау өлшемдері **65-70**

Қутпанбаева Ж., Қадырова Г.Р., Байгожина Д.О. Ақпараттық кеңістіктегі коммуникативті стратегиялар мен қолдану технологиялары **71-79**

Қожахметова Л.Т. Қазақстан масс-медиясындағы цифрлық технологиялар **80-87**

Contents

HISTORY OF JOURNALISM

<i>Batkeyeva B.T.</i> Features of Criticism in Koshke Kemengerov's Journalism	8-13
---	------

WORLD JOURNALISM

<i>Tekenova A.M.</i> Legal Regulation of Information Inexact: World and Domestic Experience	14-21
---	-------

THE MEDIA AND SOCIETY

<i>Zhumanbekova N.Z., Ryspaeva D.S.</i> Features of the language implementation of the concept of «culture» in social networks	22-31
<i>Markabayeva G.T., Zhusupova A.M., Sultanbaeva G.S.</i> Kazakh-Language Media in the Context of Audience Preferences	32-38
<i>Tergembayeva K.I.</i> The Role of Mass Media in Extreme Situations	39-45
<i>Tulebayeva S.K.</i> Theoretical Foundations and Problems of Media Education	46-51
<i>Rajabov A.P.</i> Public Opinion as an Indicator of Mass Media Social Demand	52-59

TELERADIOJOURNALISM

<i>Aldabergenova Zh.Zh.</i> Format Features of Morning Television Programs	60-64
--	-------

NEW MEDIA

<i>Yessenbekova U.M.</i> Criteria for Planning and Monetization of Transmedia Projects	65-70
<i>Kutpanbayeva Zh., Kadyrova G.R., Baigozhina D.O.</i> Communication Strategies and Technologies in Mass Media	71-79
<i>Kozhakhmetova L.T.</i> Digital Technologies in Kazakhstan Mass Media	80-87

Содержание

ИСТОРИЯ ЖУРНАЛИСТИКИ

<i>Баткеева Б.Т.</i> Особенности критики в публицистике Кошке Кеменгерова	8-13
---	-------------

МИРОВАЯ ЖУРНАЛИСТИКА

<i>Текенова А.М.</i> Правовое регулирование недостоверной информации: мировой и отечественный опыт	14-21
--	--------------

СМИ И ОБЩЕСТВА

<i>Жуманбекова Н.З., Рыспаева Д.С.</i> Особенности языковой реализации концепта «культура» в социальных сетях	22-31
<i>Маркабаева Г.Т., Жусупова А.М., Султанбаева Г.С.</i> Казахоязычные СМИ в контексте аудиторных предпочтений	32-38
<i>Тергембаева К.И.</i> Роль средств массовой информации в экстремальных ситуациях	39-45
<i>Тулебаева С.К.</i> Теоретические основы и проблемы медиаобразования	46-51
<i>Раджабов А.Р.</i> Общественное мнение как индикатор социальной востребованности СМИ	52-59

ТЕЛЕРАДИОЖУРНАЛИСТИКА

<i>Алдабергенова Ж.Ж.</i> Форматные особенности утренних телевизионных программ	60-64
---	--------------

НОВЫЕ МЕДИА

<i>Есенбекова У.М.</i> Критерии планирования и монетизации трансмедийных проектов	65-70
<i>Кутпанбаева Ж., Кадырова Г.Р., Байгожина Д.О.</i> Коммуникативные стратегии и технологии в СМИ	71-79
<i>Кожаметова Л.Т.</i> Цифровые технологии в казахстанских масс-медиа	80-87

ГТАХР 19.01.11

Ұ.М. Есенбекова

Л.Н. Гумилев ат. Еуразия ұлттық университеті, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
(E-mail: ultmudde@mail.ru)

Трансмедиалық жобаларды жоспарлау мен монетизациялау өлшемдері

Аңдатпа. Мақалада трансмедианың ғылыми тұжырымдары мен басты қағидаларын талдау арқылы медиа кеңістіктегі түйінді мәселерді шешу жолдары ұсынылады, ақпараттық технологиялар мен жаңа медиалар жүйесін жетілдірудегі рөлі сарапталады.

Ғылыми мақаланың басты нәтижесі деп трансмедиа құбылысының теориялық тұжырымдарын зерттеу, коммуникациялық көріністердің ерекшеліктерімен таныстыру; трансмедиалық стратегияның маңыздылығын анықтау, оның коммуникациялық жүйенің және еліміздің тұрақты дамуына тигізетін әсерін анықтау; интерактивті медиалардағы коммуникациялар, олардың электоратқа әсері мен әлеуметтік аспектілерін ғылыми тұрғыда саралауға басымдық берілгенін айтуға болады.

Мақалада трансмедианың теориялық тұжырымдары мен қағидалары талданып, ақпараттық-коммуникациялық саланың даму кезеңдеріне қатысты жүйелі сараптаулар жасалған. Қоғамның ақпараттық коммуникативтік әлеуетін өсірудегі күрделі процестерді талдап, ой-тұжырымдар жасауға қажетті ұсыныстар жасалған.

Автор коммуникативтік үрдістердің даму жолдарын анықтап, болжауға тиімді ғылыми әдістемелерді қолданған. Мақала трансмедиалық сторителлинг технологияларының ғылыми тұжырымдарын игеру арқылы ақпараттық-технология заманында ұлттық ерекшеліктерді сақтап қалу үшін, адам пен қоғамның дамуын қамтамасыз ету бағытында жаңа ғылыми ізденістерге көмегін тигізеді деген ниетпен жазылған.

Түйін сөздер: трансмедиа, медиааралық стратегиялар, франшиза, монетизация, трансмедиалық сторителлинг, сиквелл, спин-офф, трансмедиалық стратегия.

DOI: <https://doi.org/10.32523/2616-7174-2019-129-4-55-60>

Трансмедиалық жобаны жоспарлауда мынандай 5 түйінді компоненттерге көңіл бөлінуі тиіс: оқиға (жанр, кейіпкерлер, локация, уақыт, сюжеттік желі); платформа (уақыт шеңбері, платформаның түрі, технологиялар); аудиторияның ерекшелігі; бизнес-моделі; іске асырылуы.

Дайындалған жобаның мақсаты – бір-бірімен тығыз үйлесімде әрекеттесетін, бірін-бірі күшейтіп жұмыс істейтін 5 құрамдас бөліктерді ойлап табу. Осындай мақсатқа жұмылдырылған трансмедианы жасау сызықтық емес циклдық процесс. Барлық 5 элементті бірден жасап, жоспарлаудың қажеті жоқ. Бастапқыда оқиғаның қарапайым тұжырымын дайындап, барлық компоненттер бойынша сынақтан өткізеді. Анықталған кемшіліктерді түзетіп, қайтадан жаңа циклды бастау керек. Жоба авторлары 4 сұрақты ұдайы назарда ұстауы қажет: нарративтің маңызы (оқиғаның қызық болуы, оны автордың бақылауында ұстауы); қатысудың маңызы (аудитория оқиғаны байытуға қатысады); шынайылықтың маңызы (оқиға шынайы өмірді, нақты орындарды, оқиғалар мен адамдарды көрсетеді); ойын түрін қолданудың маңызы (аудитория оқиға желісі бойынша жасырылған құпияны табуға, жұмбақты шешуге қатысады).

Трансмедиалық жобаның бастапқы кезеңінде аудиторияның ерекшеліктері мен сұранысын жақсы зерттеп алған жөн. Жоба авторлары аудиторияға қандай рөл ұсынатынын, оқиға қалай дамитынын, оның шынайы өмірге қаншалықты жақын екендігін саралап алулары тиіс. Бұл компоненттердің барлығы жобаның нәтижелі болуының басты өлшем-

дері болып саналады. Аталған өлшемдер бойынша жақсы көрсеткіштерге жеткен трансмедиалық жобалар бір оқиғаны бірнеше медиа платформаларда дамыту арқылы жарнама беретін алаңдарды көбейтіп контенттің монетизациясын жақсартады. Монетизация дегеніміз – медиа өнімді табыс көзіне, ақшаға айналдыру дегенді білдіреді [1].

Цифрлық әлемде барлық технологиялардың мақсаты – монетизация жасау, ақпаратты, технология мен қызметті табыс көзіне, ақшаға айналдыру, табыс табу. Әрбір жаңашылдықтың артында оның көпшілікке ұнауы мен қанша пайда әкелетіні тұрады. Сондықтан да, цифрлық экономика, ақпараттық технологиялардың экономикасы мемлекет дамуының басты бағытына айналуға. Цифрлық немесе ақпараттық экономика деген бағыт АҚШ-та, Жапония мен Оңтүстік Кореяда кең өріс алған. Экономиканың жаңа секторы ақпараттық сектор ғылым-білім, зерттеулер, медиа және ақпараттық қызмет көрсетуден тұрады [2].

Қарапайым кейсті қарастырайық. Жеке тұлғаның ойында керемет идея туып, оны ақшаға айналдырғысы келді. Ол Интернетте сайт ашып, сол идеядан туған қызмет түрін сайтқа жүктеп қойды делік. Идея біршама адамды қызықтырып, сайтқа кірушілер саны көбейеді. Осы кезде жеке тұлға табыс табу үшін сайтқа әртүрлі жарнама баннерлерін орналастырып немесе сайтқа кіруге ақы алады. Сайтты монетизациялап, пайда таба бастайды.

Қазіргі танымал тұлғалар, өнер адамдары әлеуметтік желілердегі аккаунтарына жазылған адамдардың санына байланысты ашық немесе жасырын жарнаманың көмегімен табыс тауып келеді. YouTube, Фейсбук, Инстаграмм сияқты көпшілік білетін немесе бизнес бағыттағы Linked-in сияқты әлеуметтік алаңдарда миллиондаған жазылушылары бар аккаунт иелері жақсы табыс таба алады.

Трансмедиалық жобалардағы табыс табу жолдары да осыған ұқсас. Оқиға қызықты болып, үлкен аудитория жинаған сайын, жоба орналасқан платформалардың жарнама беттері көбейіп, монетизация көлемі өсе бастайды. Қазақстанда трансмедиалық жобалардың сипатына, өлшемдеріне жауап беретін жобалар жоқ. Халқының саны да көп, коммуникациялық технологиялардың сапасы да жоғары Ресейдің өзінде толық трансмедиалық деп атауға тұрарлық жобалар өте аз. Оларда ең алғашқы трансмедиалық жобалар «СТС медиа» холдингінде дайындала бастады. Бұл холдинг трансмедиалық жобалар департаментін құрып, оның стратегиясын бекіткен. Осы холдинг қазақстандық «31 арнаның» акцияларын 2008 жылы сатып алып, меншік иесі атанды. Өздерін отбасылық телеарна деп көрсетіп жүрген «31 арнаның» идеологиясы мен контентін басқарып отырған да ресейлік «СТС медиа» холдингі. Ресейлік және әлемдік үздік өнімдерді көрсету арқылы аудиторияны өздеріне жақындатып, сеніміне кіргісі келеді [3].

«31 арнаның» идеологиясы мен редакциялық саясатын жасайтын, біздің көрермендердің ерекшеліктерін ғылыми негізде зерттеп, жаңа медиапсихологиялық өлшемдермен анықтайтын ресейлік меншік иелері. Бұның бәріне ғылыми көзқараспен қарап, сараптау маңызды.

Медиа мәтіндерді жазуда трансмедиалық қағидалар бірнеше міндетті қатар орындайды:

1. оқиға желісін интерактивті формада дамытады;
2. мәтінді барынша дараландырып көрсетеді;
3. мақсатты аудиторияның ниеттестігін өсіреді;
4. аудиторияны бірнеше коммуникациялық арналарды қолдануға дем береді;
5. мәтінді қабылдаушыға оқиғаның жаңа, бірегей әлеміне еніп, тандауына, өзгертуіне, толықтыруына мүмкіндік береді.

Трансмедиалық технологиялар тұтынушыға шынайы өмірде сезіне алмайтын жағдай туғызады және ерекше құралдар ұсынады. Тұтынушы осы құралдардың көмегімен оқиғаның өзіне ұнаған кез-келген бөлігін қолжетімді медиа құралдан көре алады. Медиа-лар үшін трансмедиалық технологиялар аудиториясының санын өсіруге, табысын көбей-

туге таптырмас тәсіл. Бұл жерде интерактивтілік дәрежесі жоғарылап, медианың көрменге ұсынылатын кейіпкері шынайылық келбетін күшейтіп, біздің өмірімізбен тұтасып кетеді [4]. Көпшілікке таныс америкалық философ және мәдениеттанушы Генри Дженкинс транс-медиалық технологияларды талдау барысында медиа ортадағы франшиза туралы айтады. Франшиза дегеніміз – әлемде танымал болған бизнес-модельдің брендті мен оның кәсібінің әдіс-тәсілдерін, тауарларын қолдануды айтады [5].

Бұны терең түсіну үшін танымал бизнес-кейсті талдап көрелік. 2016 жылы Астана мен Алматыда «Макдональдс» ресторандары ашылды. Осы ресторандар франшиза үлгісінде ашылған. Біздің қазақстандық кәсіпкерлер «Макдональдс» компаниясының франшизасын сатып алып, еліміздің 2 қаласында ресторандар желісін аша бастады. Жастар мен жасөспірімдер жиі баратын Ки-Эф-Си (KFC), Бургер Кинг (Burger King), Хардисс (Hardee's) фэст-фуд ресторандары да франшиза моделінде жұмыс істейді.

Франшиза медиалық модельдерде, медиа бизнесте де қолданылады. Франшиза медиа салада бренд, франшизаның медиадағы бизнес-моделі деген ұғымдармен тұтасып кеткен. Бұл тұжырымды әлемдік кинематографтың жүрегі Голливудтің франшизаларынан көре аламыз. Трансмедиалық баяндау технологияларын Голливуд продюссерлері оқиғаны бірнеше бағытта сюжеттік және мәтіндік формалар арқылы дамыту үшін қолданады. Айтулы фильмдердің 1, 2, 3, 4, 5 деп жалғасы беретінін жиі көреміз. Бұндай фильмдерді сиквел деп атайды. Өйткені, көрерменге ұнаған кейіпкерлер бір фильмнен бір фильмге, мінездері мен табиғи болмысын сақтап көшіп жүреді. Бірақ, олардағы сюжеттік желілер ұдайы дамып, өзгеріп отырады [6].

Кинопрокатта табысқа жеткен «Терминатор», «Крепкий орешек», «Супермен», «Оушеннің 12 досы» сияқты фильмдердің сиквелдерін жақсы білесіздер. Олар 1, 2, 3, 4, 5 деп жалғаса береді. «Мадагаскар», «Шрек» сияқты анимациялық фильмдердің де сиквелдері бар. Сиквелдер де өте сәтті болуы мүмкін. Мысалы, «Мадагаскар 3» 2012 жылы рекордтық кассалық табыс табады. 750 миллион доллар жинап, супер олжалы жоба атанды [7].

Кино саласындағы франшизаның сиквелдермен қатар спин-офф деген формасы бар. Спин-офф – өте танымал фильмдегі кейіпкерлердің келесі бір фильмде қолданылуын айтады. Спин-оффта фильмдегі бірнеше кейіпкер жеке бөлініп, жаңа оқиға мен сюжеттің желісі басталады. Мысалы, «Мадагаскардан келген пингвиндер» – «Мадагаскар» фильміне спин-офф.

«Мадагаскардың» режиссеры Эрик Дарнелл жаңа сиквелдер мен спин-офтар түсіру үшін 2 шарттың орындалуы міндетті екенін айтады. Бірінші, әлемдік көрермен «Мадагаскардың» жаңа бөлімін көруге құштар болуы керек; екінші, ғаламат, жойқын, адам нанғысыз идея табылуы керек дейді. Бұл сөздерден жаңа дәуірде идеяның тапшылығы, дефициті бар екенін көреміз. Және ғажайып идеяның өте қымбат бағаланатынын байқаймыз. Америкалық атақты киностудиялардың кеменгер сценаристерінің жаңашыл идеяны басты орынға қою біздің тұжырымның нақты дәлелі [8].

Енді осы айтылған ойларды жинақтайтын болсақ, атақты франшизалар, олардың сиквелдері мен спин-офтары нарықта қымбат бағаланатын брендтер тудырады. Осындай бірнеше жылдар бойы өнімді болып жүрген бизнес-модельдер мен франшиза, брендтер ықпалдасып, дамып, күшейе түседі. Трансмедиалық технологияларсыз олардың орасан зор табысқа жетуі, абырой жинауы цифрлық дәуірде мүмкін емес. Трансмедиалық баяндау технологиялары әрбір жобаға серпін береді, оларды аудиторияға жақындатып, қызығушылардың санын өсіреді [9].

Бұл мақалада трансмедиалық баяндау технологиялары медиа кеңістіктегі франшиза, бренд және бизнес-үлгілердің ықпалдасу формаларын талданды. Осы ықпалдасудан трансмедиалық баяндаудағы медиа франшизалардың ерекше сипатын анықтау үшін қарапайым кейстер арқылы күрделі жүйелердің қызметінің ерекшеліктерін талдауға болады.

Трансмедиалық баяндау тұжырымы бойынша медиа франшизалар сюжеттік желілерге бөлшектеніп әртүрлі платформаларда көрсетіледі. Бұл платформалар: фильм түрінде, видео ойын, мультфильм, кітап түрінде болуы мүмкін. Сюжет желісі қанша бөлікке бөлінсе де оқиға желісі бір логикаға бағынып, үлкен жобаның тармағы болып қала береді. Платформалар әр алуан болғанымен кейіпкерлер мен оқиғалар, құбылыстар бір заңдылық пен сюжеттік хронологияға бағынады. Трансмедиалық жобалардағы медиа франшизалардың ерекше сипаты осылайша дами береді [10].

Трансмедиа теориясының басты қағидаларына байланысты ғылыми еңбектерді қорыта келе мынандай ұсыныстар енгіземіз: трансмедияның тұжырымдары мен басты қағидаларын талдау арқылы медиа кеңістіктегі түйінді мәселерді шешу жолдарын анықтау; медиааралық стратегияларды зерттеу және трансмедиялық стратегияның маңыздылығын анықтау, трансмедиялық баяндау, коммуникациялық жүйенің дамуын зерттеу; интерактивті медиалардағы коммуникациялар, олардың электоратқа әсері мен әлеуметтік аспектілерін ғылыми тұрғыда саралауды мемлекеттік тапсырыс есебінен ғылыми орталықтарға жүктеу.

Цифрлық дәуір медиалары мен ақпараттық коммуникацияның ғылыми дефинициялары мен жалпы түсініктерін негізге алып, трансмедиа бойынша түзілген ғылыми теория мен тұжырымдарды негізге алып, трансмедиа, трансмедиялық сторителлинг сияқты динамикалық құбылыстардың жаңаша формаларын бүгінгі қазақстандық жағдайға бейімдеу арқылы қоғамдық, әлеуметтік-мәдени маңызы бар көптеген проблемаларды шешуге болады.

Әдебиеттер тізімі

- 1 Eira Jones Ruth. Change the Story... Change the World: Transmedia Storytelling for Transformation. / Eira Jones Ruth - London: London South Bank University, 2013. - 278 p.
- 2 Jenkins H. Convergence Culture. / H. Jenkins - New York, NY: New York University Press, USA. 2006. 308 p.
- 3 Gambarato R. Transmedia Project Design: Theoretical and Analytical Considerations / R. Gambarato // Baltic Screen Media review: Vol.1. 2017. – p. 84-85.
- 4 Gazzaniga Michael S. The Social Brain: Discovering the Networks of the Mind. - New York, NY: Basic Books, 1989. - 235 p.
- 5 Jenkins H. Transmedia Storytelling / H. Jenkins // «MIT Technology Review». [Электрон. ресурс] – URL: <https://www.technologyreview.com/s/401760/transmedia-storytelling/> (Дата обращения: 21.09.19).
- 6 Miller C.H. Digital storytelling: A creator's guide to digital entertainment. / C.H. Miller - Amsterdam: Focal Press, 2004. - 453 p.
- 7 Lambert J. Digital Storytelling Cookbook and Travelling Companion version, / J. Lambert - Digital Diner Press, 2003. - P. 9-19.
- 8 Long G.A. Transmedia Storytelling – Business, Aesthetics and Production at the Jim Henson Company. / G.A. Long - Cambridge: Master Thesis, 2007.
- 9 Jenkins H. The Revenge of the Origami Unicorn: Seven Principles of Transmedia Storytelling [Электрон. ресурс] – URL: http://henryjenkins.org/2009/12/the_revenge_of_the_origami_uni.html (Дата обращения: 17.09.2019).
- 10 Norman Kent L. Cyberpsychology: An Introduction to Human-Computer Interaction. / Kent L. Norman - United Kingdom: Cambridge University Press. 2017.

У.М. Есенбекова

Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан

Критерии планирования и монетизации трансмедийных проектов

Аннотация. Целью настоящей статьи является определение способов решения ключевых проблем отечественного медиапространства путем анализа научных концепций и основных принципов трансмедиа, а также роли трансмедиа в развитии отечественных информационных технологий и новых медиа.

Основными результатами научной статьи являются: анализ трансмедийных стратегий и ознакомление с особенностями коммуникационных явлений; выявление важности трансмедийных стратегий и трансмедиа сторителлинга; исследование функций интерактивных медиа, научный анализ их влияния на электорат и социальные аспекты такого взаимодействия.

В статье проанализированы и систематизированы научные концепции признанных международных экспертов по трансмедийным технологиям и трансмедиа сторителлингу. Предложены рекомендации по проведению анализов взаимосвязанных процессов в сфере информационных и коммуникативных технологий.

Автором использованы эффективные научные методы, необходимые для выявления и прогнозирования политических и коммуникативных процессов. Статья написана с целью содействия научным исследованиям по вопросам развития общества, сохранения национальной идентичности в эпоху информационной и технологической трансформации.

Ключевые слова: трансмедиа, медийные стратегии, франшиза, монетизация, трансмедиа сторителлинг, сиквелл, спин-офф, трансмедийные стратегии.

U.M. Yessenbekova

L.N. Gumilyov Eurasian National University, Nur-Sultan, Kazakhstan

Criteria for Planning and Monetization of Transmedia Projects

Abstract. The purpose of this article is to identify ways to solve the key problems of the domestic media space by analyzing the scientific concepts and basic principles of transmedia. Analysis of the role of transmedia in the development of domestic information technologies and new media.

The main results of a scientific article are: analysis of transmedia strategies and familiarization with the features of communication phenomena; identifying the importance of transmedia strategies and transmedia storytelling; the study of interactive media functions, scientific analysis of their influence on the electorate and social aspects of such interaction.

The article analyzes and systematizes the scientific concepts of internationally recognized experts in transmedia technologies and transmedia storytelling. Recommendations for analyzing interrelated processes in the field of information and communication technologies are proposed.

The author used effective scientific methods necessary for identifying and predicting political and communicative processes. The article is written with the aim of promoting research on the development of society, the preservation of national identity in the era of information and technological transformation.

Keywords: transmedia, media strategies, franchise, monetization, transmedia storytelling, sequele, spin-off, transmedia strategies.

References

- 1 Eira Jones Ruth. Change the Story... Change the World: Transmedia Storytelling for Transformation. (London South Bank University, London, 2013, 278 p.).
- 2 Jenkins H. Convergence Culture. (NY: New York University Press, New York, 2006, 308 p.).

- 3 Gambarato R. Transmedia Project Design: Theoretical and Analytical Considerations // Baltic Screen Media review: Vol.1. 2017. – P. 84-85.
- 4 Gazzaniga Michael S. The Social Brain: Discovering the Networks of the Mind. (NY: Basic Books, New York, 1989, 235 p.).
- 5 Jenkins H. Transmedia Storytelling // «MIT Technology Review». [Electronic resource] Available at: <https://www.technologyreview.com/s/401760/transmedia-storytelling/> (Accessed: 21.09.19).
- 6 Miller C.H. Digital storytelling: A creator's guide to digital entertainment. (Focal Press, Amsterdam, 2004, 453 p.).
- 7 Lambert J. Digital Storytelling Cookbookand Travelling Companion version, (Digital Diner Press, 2003, P. 9-19.).
- 8 Long G.A. Transmedia Storytelling – Business, Aesthetics and Production at the Jim Henson Company. (Master Thesis, Cambridge, 2007.).
- 9 Jenkins H. The Revenge of the Origami Unicorn: Seven Principles of Transmedia Storytelling [Electronic resource] Available at: http://henryjenkins.org/2009/12/the_revenge_of_the_origami_uni.html (Accessed: 17.09.2019).
- 10 Norman Kent L. Cyberpsychology: An Introduction to Human-Computer Interaction. (Cambridge University Press, United Kingdom, 2017.).

Автор туралы мәлімет:

Есенбекова Ұ.М. – филология ғылымдарының кандидаты, профессор м.а., Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Нұр-Сұлтан, Қазақстан.

Yessenbekova U.M. - cand. sci (philology), associate Professor, L.N. Gumilyov Eurasian National University, Nur-Sultan, Kazakhstan.

**«Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысы.
Журналистика сериясы» журналында мақала жариялау ережесі**

1. Журналдың мақсаты. Қазақ баспасөзінің тарихы, журналистиканың теориялық және қолданбалы ғылымдары, қоғаммен қатынасы, көсемсөзі, баспасөз қызметі туралы мұқият тексеруден өткен материалдарды жариялау.

2. Журналда мақаланы жариялаушы автор Ғылыми басылымдар бөліміне (мекенжайы: 010008, Қазақстан, Нұр-Сұлтан қаласы, Қ. Сәтбаев көшесі, 2, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Бас ғимарат, 402 кабинет) қолжазбаның қол қойылған 1 дана қағаз нұсқасын тапсырады және **Word** форматындағы нұсқасын **vest_journalism@enu.kz** электрондық поштасына жіберу қажет. Қағазға басылған мақала мәтіні мен электронды нұсқасы бірдей болулары қажет. Мақаламен бірге автордың жұмыс орнынан **Ілеспе хат** та тапсырылуы қажет. Мақалалар **қазақ, орыс, ағылшын** тілдерінде қабылданады.

3. Авторлардың редакцияға мақалаларды жіберуі «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысында» басуға және шет тіліне аударып, қайта басуға келісімін білдіреді. Автор мақаланы редакцияға жіберу арқылы өз туралы мәліметтің дұрыстығына, мақала көшірілмегендігіне (плагиаттың жоқтығына) және басқа да заңсыз көшірмелердің жоқтығына, барлық көшірмелердің, кестелердің, сұлбалардың, иллюстрациялардың тиісті түрде рәсімдеуіне кепілдеме береді.

4. Ұсынылатын мақала көлемі (жекедеректер мен әдебиеттер тізімін қоса):
- мақалалар үшін - 8 ден 16 бетке дейін;
- сын пікірлер (монографияға, кітапқа) және конференция туралы пікір - 6 дан 12 бетке дейін болуы керек.

5. Мақала мәтінінің пішіні:
– Microsoft Word (docx) форматындағы файлда;
– Times New Roman шрифінде;
– жақтау жолағы 2x2x2x2;
– 1 жоларалық интервалы;
– 14 кегл;
– мәтінді жақтау көлеміне сәйкестендіру керек;
– Әрбір азатжол қызыл сызықтан басталуы қажет (1 см шегініс);
– транслитерация **Library of Congress (LC)** жүйесінде жасалуы керек.

Мақаланы құру сұлбасы:

XҒТАР <http://grnti.ru/> - бірінші жолдың сол жақтауында;
Автор(лар) туралы метамәліметтердің мазмұны (Рәсімдеу үлгісі / Образец оформления статьи / Template қараңыз)

Автор(лар)дың аты-жөні – жолдың ортасында қою әріппен жазылады;

Мекеменің толық атауы, қаласы, мемлекеті (егер авторлар әртүрлі мекемелерде жұмыс істесе, онда автордың тегі мен тиісті мекеменің қасында бірдей белгіше қойылады)

Автор(лар)дың E-mail-ы – жақша ішінде (курсивпен);

Мақала атауы – жолдың ортасында (жартылай қоюмен)

Аңдатпа – (100-200 сөз) формуласыз, мақаланың атауын мейлінше қайталамауы қажет; әдебиеттерге сілтемелер болмауы қажет; мақаланың құрылысын (кіріспе, зерттеу әдіснамасы мен әдістемесі, зерттеу нәтижелері, қорытынды) сақтай отырып, мақаланың қысқаша мазмұны берілуі қажет.

Түйін сөздер («Түйін сөздер» сөз тіркесі жартылай қоюмен белгіленеді) (5-8 сөз немесе сөз тіркестері) - Түйін сөздер зерттеу тақырыбын өте дәл бейнелеу керек, сонымен қатар, ақпараттық-ізвестіру жүйелерінде мақаланы жеңіл табуға мүмкіндік беретін мақала мәтінінің терминдерін және де басқа маңызды ұғымдарды қамтуы қажет.

Мақаланың негізгі мәтіні кіріспені, мақсат пен міндеттерді қойылуын, зерттеу тақырыбы бойынша жұмыстардың шолуын, зерттеу әдістерін, нәтижелер/талқылау қорытынды қамтуы қажет (жоларалық интервал - 1, азат жол «қызыл жолдан» - 1 см, беттеу жолағы – еніне сай жасалады.

Кестелер, суреттер – аталғаннан кейін орналастырылады. Әр иллюстрация қасында оның аталуы болуы қажет. Сурет айқын әрі сканерден өтпеген болуы керек.

Мақаладағы формулалар тек мәтінде оларға сілтеме берілсе ғана нөмірленеді.

Жалпы қолданыста бар аббревиатуралар мен қысқартулардан басқаларына міндетті түрде алғаш қолданғанда түсініктеме берілуі қажет.

Қаржылай көмек туралы ақпарат бірінші бетте көрсетіледі.

Әдебиеттер тізімі. Мәтінде әдебиеттерге сілтеме тікжақшаға алынады. Мәтіндегі әдебиеттер тізіміне сілтемелердің нөмірленуі мәтінде қолданылуына қатысты жүргізіледі: мәтінде кездескен әдебиетке алғашқы сілтеме [1, 153 б.] арқылы, екінші сілтеме [2, 185 б.] арқылы т.с.с. жүргізіледі. Мақаланың негізгі мәтініндегі кітапқа сілтеме қолданылған беттерді көрсету керек (мысалы, [1, 45 б.]).

Жарияланбаған еңбектерге сілтемелер жасалмайды. Сонымен қатар, рецензиядан өтпеген басылымдарға да сілтемелер жасалмайды (әдебиеттер тізімін, әдебиеттер тізімінің ағылшынша әзірлеу үлгісін төмендегі мақаланы рәсімдеу үлгісінен қараңыз).

Мақала соңындағы әдебиеттер тізімінен кейін библиографиялық мәліметтер орыс және ағылшын тілінде (егер мақала қазақ тілінде жазылса), қазақ және ағылшын тілінде (егер мақала орыс тілінде жазылса), орыс және қазақ тілінде (егер мақала ағылшын тілінде жазылған болса) беріледі.

Авторлар туралы мәлімет: аты-жөні, ғылыми атағы, қызметі, жұмыс орны, жұмысының мекенжайы, телефоны және e-mail – қазақ, орыс және ағылшын тілінде толтырылады.

6. Қолжазба мұқият тексерілген болуы қажет. Техникалық талаптарға сай келмеген қолжазбалар қайта өңдеуге қайтарылады. Қолжазбаның кейін қайтарылуы, оның журналда басылуына жіберілуін білдірмейді.

7. Электронды корректурамен жұмыс істеу. Ғылыми басылымдар бөліміне түскен мақалалар жабық (анонимді) тексеруге жіберіледі. Эксперттер ұсынылған мақалаға оның жариялау мүмкіндігі, жақсарту қажеттілігі немесе қабылданбауы туралы дәлелді қорытындысын қамтитын жазбаша сын пікір береді. Жарамсыз деп таныған мақала қайтара қарастырылмайды. Мақаланы түзетуге ұсыныс берген жағдайда авторлар үш күн аралығында мақаланың корректурасын жіберу керек. Мақаланың түзетілген нұсқасы мен автордың рецензентке жауабы редакцияға жіберіледі. Оң сын пікірлер алған мақалалар оларды талқылау және басылымға бекіту үшін журналдың редакциялық алқасына ұсынылады.

Журнал жиілігі: жылына 4 рет.

8. Төлемақы. Басылымға рұқсат етілген мақала авторларына келесі реквизиттер бойынша төлем жасау қажет (ЕҰУ қызметкерлері үшін - 4500 теңге; басқа ұйым қызметкерлеріне - 5500 теңге).

Реквизиттері:

1) РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева»

БИН 010140003594

АО «Банк ЦентрКредит»

БИК Банка: KСJBKZKX

KZ978562203105747338

Кбе 16

Кнп 859

- 2) РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева»
АО «Bank RBK»
БИК Банка: KINCKZKA
ИИК: KZ498210439858161073
Кбе 16
Кнп 859
- 3) РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева»
АО «ForteBank»
БИК Банка: IRTYKZKA
ИИК: KZ599650000040502847
Кбе 16
Кнп 859
- 4) РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева»
АО «НародныйБанкКазахстан»
БИК Банка: HSBKKZKX
ИИК: KZ946010111000382181
Кбе 16
Кнп 859

«За публикацию ФИО автора»

Provision on articles submitted to the journal “Bulletin of L.N. Gumilyov Eurasian National University. Journalism Series”

1. Publication of carefully selected original scientific works in the field of journalism, publication of materials devoted to the scientific issues of the direction of historical, theoretical and applied research of journalism, public relations, journalism, publishing.

2. An author who wishes to publish a paper in the journal must submit the paper in one hard copy (printed version), signed by the author, to the scientific publication office (at the address: 010008, the Republic of Kazakhstan, Nur-Sultan, Satpayev St., 2. The L.N. Gumilyov Eurasian National University, Main Administrative Building, Office 402) and by e-mail vest_journalism@enu.kz in Word format. At the same time, strict compliance between Word-version and the hard copy is required. And also the authors need to submit a cover letter.

Language of publications: Kazakh, Russian, English.

3. Submission of papers to the scientific publication office means the authors’ consent to the right of the Publisher, the L.N. Gumilyov Eurasian National University, to publish papers in the journal and their re-publication in any foreign language. By submitting the text of the paper for publication in the journal, the author guarantees the correctness of all information about themselves, lack of plagiarism and other forms of unauthorized use in the article, proper formulation of all borrowings of text, tables, diagrams, and illustrations.

4. The recommended volume of the paper (including metadata and references):

- for papers – between 8-16 pages;
- for reviews (of monographs, books), reviews on conferences – between 6-12 pages.

5. Text formatting requirements:

- Microsoft Word file format (docx);
- Times New Roman font;
- the size of the fields 2 * 2 * 2 * 2;
- line spacing 1,
- size 14;
- text alignment in width;
- each paragraph beginning with the main line (indent 1 cm);
- transliteration is carried out according to the Library of Congress (LC) system.

Structure of the article:

IRSTI <http://grnti.ru/> – first line, left

The content of the metadata about the author (see Рәсімдеу үлгісі / Paper template)

Initials and Surname of the author (s) – center alignment, italics

Full name of the affiliation, city, country (if the authors work in different organizations, you need to put the same icon next to the name of the author and the corresponding organization)

Author’s e-mail (s) – in brackets (italics)

Paper title – center alignment (bold)

Abstract (100-200 words) must not contain formulas or repeat the content of the paper; it must not contain bibliographic references; it must reflect the summary of the paper, preserving the structure of the paper – introduction, methodology and research methods, research results, conclusion.

Key words (the phrase «Keywords» is bold) (5-8 words/word groups). Keywords must be extremely accurate to reflect the subject area of the study, include terms from the text of the paper and other important concepts that make it possible to facilitate and expand the possibilities of finding the paper by means of an information retrieval system).

The main text of the paper must contain an introduction, setting goals and objectives, a review of works on the research topic, research methods, results / discussions conclusion / conclusions – line spacing – 1, «main line» indent – 1 cm, justified alignment.

Tables, figures must be placed after the mention. Each illustration must be followed by the inscription. Figures should be clear, clean, and unscanned. Only those formulas referenced in the text are subjected to numbering.

All abbreviations and shprtenings, with the exception of obviously well-known, must be decoded when first used in the text.

Information about the financial support of the work is indicated on the first page in the form of a footnote.

References. In the text, references are indicated in square brackets. References must be numbered strictly in the order of mention in the text. The first reference in the text to a reference must have the number [1, 153 p.], the second – [2, 185 p.], Etc. The reference to the book in the main text of the article should be accompanied by an indication of the pages used (for example, [1, 45 p.]). Links to unpublished works are not allowed. Undesirable references to unlicensed publications are not recommended (examples of the description of the list of references, descriptions of the list of references in English, see below in the sample article).

At the end of the paper, after the list of references, it is necessary to indicate bibliographic data in Russian and English (if the paper is in Kazakh), in Kazakh and English (if the paper is in Russian) and in Russian and Kazakh (if the paper is in English language).

Information about the authors: last name, first name, patronymic, scientific degree, position, affiliation, full business address, telephone, e-mail – in Kazakh, Russian and English.

6. The manuscript must be carefully verified. Non-compliant manuscripts will be returned for revision. Returning for revision does not mean that the manuscript has been accepted for publication.

7. Work with electronic proofreading. Papers submitted to the Department of Scientific Publications (editing office) are sent for anonymous review. Experts give a written review of the submitted paper with a reasoned conclusion about the possibility of its publication, the need to send for revision or (rejection) of the paper. Papers that have received a negative review are not accepted for reconsideration. Authors should, within three days, send the proofreading of the paper if it is decided to finalize the paper. Corrected versions of papers and the author's response to the reviewer are sent to the editor. Papers with positive reviews are submitted to the editorial board of the journal for discussion and approval for publication.

Periodicity of the journal: 4 times a year.

8. Payment. Authors who have received a positive opinion on publication must pay to the following banking details (for ENU employees – 4,500 KZT, for outside organizations – 5,500 KZT):

Requisites:

- 1) РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева»
БИН 010140003594
АО «Банк ЦентрКредит»
БИК Банка: КСЖВКЗКХ
KZ978562203105747338
Кбе 16
Кнп 859

- 2) РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева»
АО «Bank RBK»
БИК Банка: KINCKZKA
ИИК: KZ498210439858161073
Кбе 16
Кнп 859

- 3) РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева»
АО «ForteBank»
БИК Банка: IRTYKZKA
ИИК: KZ599650000040502847
Кбе 16
Кнп 859

- 4) РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева»
АО «НародныйБанкКазахстан»
БИК Банка: HSBKKZKX
ИИК: KZ946010111000382181
Кбе 16
Кнп 859

«For the publication of the name of the author»

Положение о рукописях, представляемых в журнал «Вестник Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева. Серия: Журналистика»

1. Цель журнала. Публикация тщательно отобранных оригинальных научных работ в областях журналистики, связи с общественностью, публицистики, издательского дела.

2. Автору, желающему опубликовать статью в журнале, необходимо представить рукопись в твердой копии (распечатанном варианте) в одном экземпляре, подписанном автором, в Отдел научных изданий (по адресу: 010008, Казахстан, г. Нур-Султан, ул. Сатпаева, 2, Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, учебно-административный корпус, каб. 402) и по e-mail vest_journalism@enu.kz. При этом должно быть строго выдержано соответствие между Word-файлом и твердой копией. Также авторам необходимо представить сопроводительное письмо.

Язык публикаций: казахский, русский, английский.

3. Отправление статей в редакцию означает согласие авторов на право Издателя – Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева – публикации статей в журнале и переиздания их на любом иностранном языке. Представляя текст работы для публикации в журнале, автор гарантирует правильность всех сведений о себе, отсутствие плагиата и других форм неправомерного заимствования в рукописи, надлежащее оформление всех заимствований текста, таблиц, схем, иллюстраций.

4. Рекомендованный объем (включая метаданные и список литературы):

- для статей – от 8 до 16 страниц;
- для рецензий (на монографии, книги), отзывов о конференциях – от 6 до 12 страниц.

5. Требования к форматированию текста:

- формат файла Microsoft Word (docx); – шрифт Times New Roman;
- размер полей 2*2*2*2; – междустрочный интервал 1; – кегль 14;
- выравнивание текста по ширине;
- каждый абзац должен начинаться с красной строки (отступ 1 см);
- транслитерация осуществляется по системе Library of Congress (LC).

Схема построения статьи:

ГРНТИ <http://grnti.ru/> – первая строка, слева

Содержание метаданных об авторе (см. Рәсімдеу үлгісі / Образец оформления статьи / Template)

Инициалы и фамилия автора(ов) – выравнивание по центру (жирным)

Полное наименование организации, город, страна (если авторы работают в разных организациях, необходимо поставить одинаковый значок около фамилии автора и соответствующей организации)

E-mail автора(ов) – в скобках (начертание курсивом)

Название статьи – выравнивание по центру (начертание полужирным)

Аннотация (100-200 слов) не должна содержать формулы, по содержанию повторять название статьи; не должна содержать библиографические ссылки; должна отражать краткое содержание статьи, сохраняя структуру статьи – введение, методологию и методику исследования, результаты исследования, заключение.

Ключевые слова (словосочетание «Ключевые слова» выделяется полужирным) (5-8 слов/словосочетаний). Ключевые слова должны предельно точно отражать предметную область исследования, включать термины из текста статьи и другие важные понятия, позволяющие облегчить и расширить возможности нахождения статьи средствами информационно-поисковой системы).

Основной текст статьи должен содержать введение, постановку цели и задач, об-

зор работ по теме исследования, методы исследования, результаты/обсуждение, заключение/выводы – межстрочный интервал – 1, отступ «красной строки» – 1 см, выравнивание по ширине.

Таблицы, рисунки необходимо располагать после упоминания. Каждой иллюстрации должна следовать надпись. Рисунки должны быть четкими, чистыми, несканированными. В статье нумеруются лишь те формулы, на которые по тексту есть ссылки.

Все аббревиатуры и сокращения, за исключением заведомо общеизвестных, должны быть расшифрованы при первом употреблении в тексте.

Сведения о финансовой поддержке работы указываются на первой странице в виде сноски.

Список литературы. В тексте ссылки обозначаются в квадратных скобках. Ссылки должны быть пронумерованы строго по порядку упоминания в тексте. Первая ссылка в тексте на литературу должна иметь номер [1, 153 с.], вторая - [2, 185 с.] и т.д. Ссылка на книгу в основном тексте статьи должна сопровождаться указанием использованных страниц (например, [1, 45 с.]). Ссылки на неопубликованные работы не допускаются. Нежелательны ссылки на нецензурируемые издания (примеры описания списка литературы, описания списка литературы на английском языке см. ниже в образце оформления статьи).

В конце статьи, после списка литературы, необходимо указать библиографические данные на русском и английском языках (если статья оформлена на казахском языке), на казахском и английском языках (если статья оформлена на русском языке) и на русском и казахском языках (если статья оформлена на английском языке).

Сведения об авторах: фамилия, имя, отчество, научная степень, должность, место работы, служебный адрес, телефон, e-mail – на казахском, русском и английском языках.

6. Рукопись должна быть тщательно выверена. Рукописи, не соответствующие техническим требованиям, будут возвращены на доработку. Возвращение на доработку не означает, что рукопись принята к опубликованию.

7. Работа с электронной корректурой. Статьи, поступившие в Отдел научных изданий (редакция), отправляются на анонимное рецензирование. Эксперты дают письменную рецензию на представленную статью с мотивированным заключением о возможности ее опубликования, необходимости направить на доработку или (отклонении) статьи. Статьи, получившие отрицательную рецензию, к повторному рассмотрению не принимаются. Авторам в течение трех дней необходимо отправить корректуру статьи в случае принятия решения о доработке статьи. Исправленные варианты статей и ответ автора рецензенту присылаются в редакцию. Статьи, имеющие положительные рецензии, представляются редколлегии журнала для обсуждения и утверждения для публикации.

Периодичность журнала: 4 раза в год.

8. Оплата. Авторам, получившим положительное заключение к опубликованию, необходимо произвести оплату по следующим реквизитам (для сотрудников ЕНУ – 4.500 тенге, для сторонних организаций – 5.500 тенге):

Реквизиты:

- 1) РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева»
БИН 010140003594
АО «Банк ЦентрКредит»
БИК Банка: КСЖВКЗКХ
KZ978562203105747338
Кбе 16
Кнп 859

-
-
- 2) РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева»
АО «Bank RBK»
БИК Банка: KINCKZKA
ИИК: KZ498210439858161073
Кбе 16
Кнп 859
- 3) РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева»
АО «ForteBank»
БИК Банка: IRTYKZKA
ИИК: KZ599650000040502847
Кбе 16
Кнп 859
- 4) РГП на ПХВ «Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева»
АО «НародныйБанкКазахстан»
БИК Банка: HSBKKZKX
ИИК: KZ946010111000382181
Кбе 16
Кнп 859

«За публикацию ФИО автора»

Редактор: **Қайрат САҚ**
Жауапты редактор: **Ілияс Құрманғалиев**
Жауапты хатшы: **Гүлжазира ЕРТАСОВА**

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің
ХАБАРШЫСЫ. Журналистика сериясы.
- 2019. - 4 (129). - Нұр-Сұлтан: ЕҰУ. - 97 бет.
Шартты б.т. - 7.5   Таралымы - 25 дана
Электронды нұсқа: htl

Мәтін мазмұнына типография жауап бермейді.

Редакция мекенжайы: 010008, Қазақстан Республикасы,
Нұр-Сұлтан қаласы, Қ. Сәтбаев көшесі, 2.
Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті
Тел.: (87172) 709-500 (ішкі 31-413)

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің
баспасында басылды